

IZVOZNICI PORUČUJU: I VELIKE KOMPANIJE NAĆI ĆE SE U
PROBLEMIMA AKO SE NE PODRŽE R&D&I AKTIVNOSTI

ISTRAŽIVANJE I INOVATIVNOST KLJUČ DUGOROČNOG RAZVOJA

TEKST: Verica Mihajlic
FOTO: Hrvoje Mihajlic i Kristian Krog

Izvoz znanja, ponajprije onog stvorenog u visokotehnološkoj industriji kroz razvojno-istraživačke i druge inovacijske aktivnosti i kako ga u Hrvatskoj povećati i strateški podržati - tema je itekako zanimljiva i važna za sadašnji trenutak u kojem se nalazi hrvatsko gospodarstvo i društvo u cjelini. Stoga su članovi Liderovog Kluba izvoznika na svom skupu koji se održao 28. lipnja u Ericssonu Nikoli Tesli, pokušali odgovoriti na pitanja što trebamo napraviti i kakve modele potpora razvojno-istraživačkih i inovacijskih (R&D&I) aktivnosti Hrvatska mora primijeniti kako bi uhvatila korak s Europom. Cilj okupljanja bio je potaknuti hrvatske R&D&I potencijale što bi moglo doprinijeti povećanju konkurentnosti domaćeg gospodarstva, otvaranju novih radnih mjesta i povećanom izvozu proizvoda, rješenja i usluga visoke dodane vrijednosti.

IZVOZ TREBA BITI PRIORITET

Otvarajući skup Miodrag Šajatović, glavni urednik Lidera, istaknuo je stratešku ulogu i važnost izvoza za nacionalnu ekonomiju te izrazio svoje duboko uvjerenje da će izvoz kad-tad postati prioritet hrvatske Vlade koja, nažalost, dosada nije učinila gotovo ništa kako bi

potaknula izvozne aktivnosti hrvatskog gospodarstva.

Manuela Tašler, zamjenica glavnog urednika Lidera, prezentirala je statističke podatke o hrvatskom izvozu i uvozu u ovoj godini. Prema podacima za prva četiri mjeseca izvoz je pao za pet posto u odnosu na isto razdoblje lani. Do pada je došlo prvenstveno zbog smanjenja izvoza u Italiju. Naime, pad talijanskog tržišta rezultirao je padom cjelokupnog izvoza. Gubitak proizvodnje Diokija ne može se nikako nadoknaditi. Prošle godine Dioki je izvezio 80 milijuna eura, a ove tek 14 milijuna eura. Izvoz koji je do sada ostvarivala ta kompanija donekle je, ove godine, pokrio izvoz zlata. „Zlato je spasilo hrvatski izvoz od još većeg pada“, kazala je zamjenica glavnog urednika Lidera Manuela Tašler prilikom iznošenja rezultata izvoza za prva četiri mjeseca. Izvoz zlata iznosio je 60,1 milijun eura, a prošle godine 4,7 milijuna.

NAJKONKURENTNIJI - UTEMELJENI NA ICT SEKTORU

Gordana Kovačević, predsjednica Ericssona Nikole Tesle, kompanije koja je bila domaćin ovog Kluba izvoznika, uvodeći u temu istaknula je kako je zabrinjavajuće da je udio

visokotehnološkog proizvoda u hrvatskom industrijskom izvozu jedva četiri posto: „Hrvatska se nije strateški opredijelila za industrije koje imaju potencijal za razvoj, a među njima je svakako ICT industrija, a iskustvo pokazuje da visoko konkurentne zemlje svoj razvoj temelje upravo na ICT sektoru“, rekla je Kovačević. Zaključila je kako u Hrvatskoj, doduše, postoji deklarativna svijest da se treba konkretno strateški odrediti, ali potrebne su konkretne mjere za podizanje konkurentnosti - od rasterećenja cijena rada do povećavanja ulaganja za razvojno-istraživačke aktivnosti koje u Hrvatskoj iznose samo 0,7 posto BDP-a, dok se u EU za tu namjenu troši 2-3 posto BDP-a, a u zemljama poput SAD-a te „azijskih tigrova“ i mnogo više. Razvojno-istraživačke aktivnosti nigdje u svijetu nisu visokoprotfitni poslovi, ali podižu konkurentnost zemlje, zapošljavaju visokoobrazovane, povećavaju izvoz te stvaraju dodanu vrijednost. Ujedno, predsjednica Ericssona Nikole Tesle pozvala je da se ugledamo na zemlje koje grade budućnost na temelju ulaganja u istraživanje i razvoj kao što su primjerice Finska, Izrael i Švedska. Radi povećanja ulaganja u ovo područje predložila je uvođenje novog modela potpora i poticaja po uzoru na razvijene zemlje svijeta.

USMJERENOST NA KVALITETNE PROJEKTE

Prof. dr. Saša Zelenika, pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta odgovoran za tehnološki razvoj, napomenuo je pak kako su startne pozicije hrvatskog gospodarstva prilično loše te da će trebati vremena dok se stvari ne pokrenu u drugom smjeru. Hrvatska, rekao je, ima puno strukturnih problema koji otežavaju rješavanje gospodarskih problema uključujući i izvoz: „Trenutačno smo na 76. mjestu po konkurentnosti od 140 zemalja, a po

U obilasku kompanije

inovativnosti na 30. mjestu od 34 zemlje. Imamo sedam patenata na milijun stanovnika dok je prosjek u EU 27 čak 116. Hrvatska ima zastarjeli obrazovni sustav, manjkavu zakonsku regulativu, ali i nepovoljnu strukturu tvrtki u gospodarstvu - nabrojio je Zelenika, zaključivši kako će uistinu trebati imati strpljenja za promjenu situacije.

Podsjetio je kako se Hrvatskoj sljedeće godine otvara mogućnost korištenja strukturnih fondova EU-a u vrijednosti od oko milijardu eura godišnje koji

imaju za cilj poticanje razvoja: „Naravno, najviše o nama ovisi hoćemo li biti sposobni iskoristiti ovu šansu“, rekao je Zelenika. „U suradnji s HAZU-om i ostalim sudionicima znanstvene zajednice napisane su smjernice za izradu strategije znanosti i tehnologije te se nadamo da će strategija biti gotova do kraja godine. Ideja je da se broj projekata za razvoj i istraživanje smanji te da se poveća iznos za one koji su uistinu kvalitetni“, rekao je Zelenika. Pomoćnik ministra najavio je otvaranje nove Poslovno-inovacijske agencije kroz koju će se usmjeriti dio sredstava iz novog projekta za razvoj znanosti i tehnologije koje je Ministarstvo potpisalo sa Svjetskom bankom, a u koji će se do 2015. godine uložiti 20 milijuna eura.

NUŽNA POLITIKA KOJA VODI KA KONKURENTNOSTI

Srđan Oreb, predsjednika Uprave Badela, zabrinut je zbog visine i strukture ovogodišnjeg hrvatskog izvoza te činjenicom da samo izvoz zlata bilježi snažan rast. To nije dobro, jer to znači da ljudi jedva „krapaju kraj s krajem“, što je za gospodarstvo pogubno jer nas čeka daljnji pad potrošnje. Predložio je da se u kratkom roku odredi nekoliko najvećih kompanija koje su u stanju brzo dati izvozne rezultate, a da se odmah pokrene izrada dugoročne strategije povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

Svi su se sudionici na kraju složili s konstatacijom G. Kovačević kako je važno sada i odmah kreirati i ubrzano provoditi gospodarsku politiku koja vodi prema održivom i konkurentskom napretku na svim razinama – nacionalnoj, regionalnoj i županijskoj. Nije to više od iznimne važnosti za naš život sutra ili iduće godine – mi danas odlučujemo kako će se u Hrvatskoj živjeti za 5, 10 i 15 godina.

GORDANA KOVAČEVIĆ: NE PODRŽIMO LI RAZVOJ I INOVACIJE LOŠE NAM SE PIŠE

Podržavamo ideju da se u Hrvatskoj R&D&I aktivnosti odrede kao strateški važne te da se uz postojeće modele poticaja tih aktivnosti uvede i novi model koji se već uspješno primjenjuje u razvijenim zemljama svijeta, a kao dobar primjer možemo spomenuti Veliku Britaniju. Pretvaranjem neiskorištenih poreznih olakšica u osnovicu za sredstva potpore u istom zakonskom maksimumu od 20 posto, kako je predviđeno i za porezne poticaje, osigurala bi se dodatna sredstva potpore za re-investiranje u novi ciklus ulaganja u R&D&I aktivnosti. Takav model bio bi samo-regulirajući, odnosno potpore i poticaji bi se dobivali i koristili na temelju jasnih kriterija i priznatih troškova za R&D&I projekte te bi se za isti odobreni projekt mogla koristiti potpora samo do realizacije maksimuma potpore, a to je 20 posto od investiranih sredstava u odobrene R&D&I projekte.

